

A szindikalizmus alapelveinek magyarázata

Rudolf Rocker

1919

Rudolf Rocker, az anarchoszindikalizmus egyik első teoretikusa, 1919-ben írta A szindikalizmus alapelveinek magyarázatát. Ez a szöveg határozta meg az 1919-ben alakult Szabad Munkások Németországi Egyesülésének (Freien Arbeiter-Union Deutschland, FAUD) a működését is.

A FAUD több lokális szakszervezet egyesüléséből keletkezett, és az első világháború alatt betiltott Német Szakszervezetek Szabad Szövetségének (Freien Vereinigung Deutscher Gewerkschaften) utódjaként lépett fel. 1923-ban – sikereinek csúcán – körülbelül 170 ezer tagot számlált és ellensúlyozni tudta a reformista és centralista szakszervezetek hatását.

A FAUD a náci üldözések miatt 1933-ban megszűnt. 44 évvel később, 1977-ben az NSZK-ban megalakult egy új anarcho-szindikalista szervezet Freie Arbeiter- und Arbeiterinnen-Union, Szabad Munkások és Munkásnők Uniója, FAU néven, amely a FAUD hagyományait is magáénak vallva mindmáig működik. (tarfor szerk.)

Rudolf Rocker előadása a 12. szindikalista kongresszuson

Berlin, 1919. december 27-30.

A mai, kapitalizmusnak nevezett társadalom a dolgozó emberek gazdasági, politikai és társadalmi rabszolgaságán alapszik, ami egyrészt a tulajdonjogban – a birtoklás monopóliumában – másrészt az államban – a hatalom monopóliumában – jut kifejezésre.

A föld és a többi termelőeszköz egy vékony kivételezett társadalmi réteg kezébe került, ezáltal a termelő osztályok – életben maradásuk érdekében – arra kényszerülnek, hogy eladják a tulajdonosoknak szellemi és testi képességeiket, és munkanapjuk nagyobb részét kénytelenek átengedni a monopolkapitalistáknak. Jogfosztott bérrabszolgákként semmiféle befolyásuk sincs a termelés formájára és működésére, amelyek irányítása teljes egészében a kapitalisták kezébe került. A dolgok ilyen állásából következően teljesen természetes, hogy az ártermelés alapja nem az emberek szükségleteinek kielégítése, hanem mindenek előtt a vállalkozók profithoz juttatása. Ugyanez a rendszer az alapja a termékek cseréjének és elosztásának is, tehát ezek következményei is ugyanazok: a széles rétegek kíméletlen kizsákmányolása a tulajdonos kisebbség által. A kapitalista termelés többé vagy kevésbé leplezett célja a termelők kirablása, mint ahogy a kapitalista kereskedelem valódi célja a fogyasztók becsapása.

A kapitalista rendszerben minden tudományos vívmány és szellemi haladás a monopolkapitalisták kezébe kerül és az ő érdekeiket szolgálja. Minden fejlődés a technika, kémia, stb. terén csak a tulajdonos osztály vagyonát növeli, míg a széles társadalmi rétegek számára csupán a nyomor fokozódását eredményezi, valamint megszilárdítja a termelő osztályok gazdasági létbizonytalanságát.

A különböző nemzeti kapitalista csoportok a piacok uralmáért vívott folyamatos egymás elleni harca a külső és belső válságok állandó forrása, melyek ismétlődő rendszerességgel pusztító háborúk kitöréséhez vezetnek, aminek borzalmas következményei megint majdnem kizárólag csak a társadalom alsó rétegeit sújtják. A kapitalista rend jellemző vonása a társadalom osztályokra tagozódása és a „mindenki mindenki elleni harcának” könyörtelen valósága, mely végzetes és elkorcsosító hatást gyakorol az emberek jellemére és erkölcsi érzékére. Ugyanakkor az olyan, az emberiség fejlődésnek korábbi periódusaiban jellemző felbecsülhetetlenül értékes tulajdonságok, mint a kölcsönös segítség és a közösségi érzés szolidaritása a háttérbe szorulnak, és beteges antiszociális jellemvonások és szokások váltják fel őket, melyek bűncselekményekben, prostitúcióban és a társadalmi rothadás minden egyéb jelenségében jutnak kifejeződésre.

A magántulajdon és vele szorosan összefüggő osztályellentétek fejlődésével az uralkodó osztályon belül kialakult az igény, hogy kiváltságait és érdekeit egy minden technikai eszközzel felszerelt politikai szervezettel védje meg, mely a széles tömegek leverésére is alkalmas – ez a szervezet az állam. Az állam elsősorban a magántulajdon és a társadalom osztályokra tagozódásának terméke. Megszületésétől a ravaszság és az erőszak minden eszközével a magántulajdon kiváltságainak és az osztályelnyomásnak a fenntartására törekszik, vagyis a széles néptömegek gazdasági és társadalmi rabszolgaságának fenntartására. Ezen fejlődés eredményeként került hatalomra a civilizált emberiség erőszakos kizsákmányoló intézménye.

Az államszervezet felépítésének módosulása nem változtat semmit ezen a történelmi tényen. Monarchia és köztársaság, diktatúra vagy demokrácia – csupán csak különböző megjelenési formái ugyanannak a gazdasági kizsákmányoló rendszernek. Habár a külső megjelenési formáik különbözőek, belső lényegük mindig ugyanaz: az állam minden formájában a tulajdonos osztály(ok) szervezett erőszakos uralmának megtestesülése.

Az állam keletkezésével köszöntött be a centralizáció, a felülről lefelé kiépülő mesterséges szerveződés korszaka. Az egyház és az állam voltak az első képviselői ennek a rendszernek, és máig is a legfontosabb alappilléreinek számítanak. Az állam létéhez hozzátartozik, hogy az emberi élet minden megnyilvánulására kiterjessze fennhatóságát. Minél szélesebb körre terjed ki uralma és minél jobban centralizált, annál végzetesebbek működésének következményei. Ennek a rendszernek a legszélsőségszerűbb megnyilvánulása a centralizmus, amely az egyének mindenféle ügyeinek intézését teljes egészében szabályozza.

Ezáltal az egyén zsinóron rángatott bábbá válik, egy gigászi mechanizmus halott fogaskerekévé. Egy kisebbség előjogai mögött háttérbe szorulnak a közösség érdekei, az egyéni kezdeményezést elnyomja a felülről jövő parancs, a másságot az uniformizálás, az egyéniség nevelését a lélektelen idomítás – mindez abból a célból történik, hogy lojális alattvalókat neveljenek, akiknek eszükbe sem jut a fennálló rend elpusztítása, és önként alávetik magukat a kapitalista munkaerőpiac kizsákmányolásának. Ezért az állam esküdt ellensége minden haladásnak és kulturális fejlődésnek, a tulajdonos osztályok legfontosabb védőbástyájának szerepét tölti be a dolgozó tömegek minden felszabadító törekvésével szemben.

A szindikalisták felismerték a fent leírt tényeket, és alapjaiban utasítják el a monopolgazdaságot. A föld, a munkaeszközök, a nyersanyagok, vagyis általában mindenféle termelőeszköz társadalmisítására törekszenek. A kollektív gazdálkodás újjászervezéséért küzdenek, egy szabad, azaz állam nélküli kommunista társadalom felépítése a céljuk, melynek alapelve: „Mindenki képességei szerint, mindenki szükségletei szerint.”

Abból a felismerésből kiindulva, hogy a szocializmus végül is egy kulturális kérdés, és mint ilyen csakis alulról felfelé, a tömegek teremtő tevékenysége által oldható meg, a szindikalisták elvetik az úgynevezett államosítás minden eszközét, mivel az csak a kizsákmányolás még rosszabb formájához, az államkapitalizmushoz vezet, és ily módon soha sem érhető el a szocializmus.

A szindikalisták meggyőződése szerint a szocialista gazdaság nem irányítható kormányhatározatokkal és utasításokkal, hanem csakis a különböző termelő ágazatok minden kétkézi és szellemi munkásának összefogásával, minden egyes üzem igazgatásának átvételével, hogy a termelők maguk irányíthassák a kollektív gazdaságot. Ennek a gazdasági szerveződésnek az egyes termelő csoportok, üzemek, és termelőágazatok önálló részei lesznek. A kölcsönös és szabad megegyezés alapján folyik majd a termelés és a közösség érdekei szerint tervszerűen történik a megtermelt javak elosztása.

A szindikalisták véleménye szerint a politikai pártok, bármely ideológiai áramlathoz is tartoznak, soha sem lesznek képesek véghez vinni a szocializmus felépítését. Ezt a munkát csakis a munkások gazdasági alapon felépülő harci szervezeti tudják elvégezni. Ezért a szakszervezetek semmiképpen sem tekinthetők a kapitalista társadalom átmeneti termékének, hanem az eljövendő szocialista gazdaságszervezet csíráinak. A szindikalisták már ma is egy olyan szervezet megteremtésén fáradoznak, amely képessé teszi őket arra, hogy egyrészt megvalósítsák történelmi feladatukat, másrészt ezzel egy időben harcolhassanak a bér- és munkafeltételek javításáért is.

A munkások minden munkahelyen csatlakoznak majd a szakmájuk szerinti forradalmi szakszervezetekhez, melyek semmilyen központnak nincsenek alárendelve, maguk intézik pénzügyeiket és teljes autonómiát élveznek. A különböző szakmák szerinti szakszervezetek a munkahelyeken Munkásbörzében egyesülnek, mely a helyi szakszervezeti munka és a forradalmi propaganda központja lesz. Az ország összes Munkásbörzéje a Munkásbörzék Általános Federációjában egyesül, amely képes lesz minden vállalat erejét összefogni.

Ezen kívül minden szakszervezet az ország azonos szakmai szakszervezetével föderatív szövetségre lép, és ezek a federációk szövetkezzenek a rokon szakmák federációival és nagy, általános Iparszövetségekben egyesülnek. Ily módon a Munkásbörzék Általános Federációja és az Iparszövetségek Federációja alkotja majd azt a két középpontot, mely körül az egész gazdasági élet forog.

A győztes forradalom után a munkásoknak meg kell oldaniuk a szocialista struktúrák felépítésének problémáját. Minden Munkásbörze létre fog hozni egy helyi statisztikai hivatalt, és ez mindenkit szükségletei szerint fog lakással, élelmiszerral, ruhával, stb. ellátni. A Munkásbörzéknek lesz a feladatuk a fogyasztás megszervezése, és a Munkásbörzék Általános Federációja segítségével könnyű lesz kiszámítani és megszervezni az ország teljes fogyasztását.

Az Iparszövetségeknek az lenne a feladatuk, hogy a helyi szervezetek és az üzemi tanácsok segítségével minden rendelkezésre álló termelőeszközt, nyersanyagot, stb. a szükségleteik szerint begyűjtsenek, és az egyes termelőcsoportokat és üzemeket minden szükséges eszközzel ellássanak. Röviden: az üzemek és a műhelyek működésének megszervezése a üzemi tanácsok által; a teljes termelés megszervezése az ipari és a mezőgazdasági szövetségek segítségével; a fogyasztás megszervezése a Munkásbörzék által.

A szindikalisták elutasítják az állam mindenféle formáját, a politikai hatalom úgynevezett meghódítását, és a politikai hatalom teljes és radikális megszüntetésben látják egy valóban szocialista társadalmi rend létrehozásának alapfeltételét. Az ember ember általi kizsákmányolása együtt jár az ember ember fölötti uralmával, tehát az egyik megszüntetése szükségszerűen a másik megszüntetéséhez vezet.

A szindikalisták elvetik a parlamentáris tevékenység minden formáját és a törvényhozó testületek munkájában való részvételt, mivel a szabad választójog nem tudja a társadalmi ellentéteket enyhíteni, és az egész parlamentáris rendszernek csak az a célja, hogy legalizálja a hazugságokat és a szociális igazságtalanságokat – és a rabszolgákat rávegye arra, hogy önnön kezükkel törvényesítsék saját rabszolgaságukat.

A szindikalisták elutasítanak minden önkényesen meghúzott politikai és nemzeti határt; a nacionalizmust csupán a modern állam vallásának tekintik, elvetik az úgynevezett nemzeti egységre való nevelést, mivel ezek csak a tulajdonos osztályok uralmának érdekeit szolgálják. De természetesen elismerik az egyes földrajzi területek különbözőségét, és minden népcsoport számára megkövetelik azt a jogot, hogy saját ügyeit maguk intézhessék és saját kulturális szükségleteiket egyéni művészetük

és tehetségük szerint elégíthessék ki, szolidáris egyetértésben minden más csoporttal és népszövetséggel.

A szindikalisták a direkt akció hívei, és a nép minden olyan törekvését és harcát támogatják, ami nem ellentétes a szindikalizmus céljaival, vagyis a gazdasági monopólium és az állam erőszakuralmának megszüntetésére irányul. A szindikalisták feladatuknak tartják a tömegek szellemi nevelését és gazdasági harci szervezetekben való egyesítését, mivel ezzel és a gazdasági direkt akcióval – melynek legjelentősebb kifejezésformája az általános sztrájk – kitörhetnek a bérrabszolgaság és a modern osztályállam igájából.

Azért próbáltam meg ebben a szövegben a szindikalizmus szó jelentését jobban megmagyarázni, mert mindnyájan szükségét érezzük annak, hogy a szindikalizmus alapelveit és taktikai módszereit világos és meghatározott formába öntsük. Sokat vitatkoztak mozgalmuk megnevezéséről és sok elvtárs megütöközött a „szindikalizmus” szón. De ne felejtjük el, hogy megütöközésük forrása nem is maga a szó, hanem a mozgalom, amit takar. A legtöbb esetben a pártokra az ellenzőik erőltetik rá a nevé. Ebből az következik, hogy a legtöbb szó, mellyel a napi harcokat megnevezzük etimológiailag vizsgálva semmitmondó. A legjobb példa erre a „bolsevizmus” szó – a mai Európa „legsörnyűbb kísértetének” neve –, melynek jelentése egyszerűen többség. De a „szocializmus” szó rögtön a közösséget juttatja az emberek eszébe, ugyanúgy a „kommunizmus” is. Ugyanez a helyzet a „szindikalizmussal” is: egyszerűen egyesülést jelent. Vannak kapitalista és szakszervezeti szindikátusok. Itt sem magáról a szóról van szó, hanem arról a gondolatról, amit takar. Azért gyűlölik ma ezt a szót a tömegek harcainak ellenzői, mivel a szindikalista mozgalom törekvései és módszerei veszélyeztetik az uralkodó osztályokat. Volt idő, amikor a „keresztény” szó üldözendő volt; mennyire más volna ma az eredmény, ha megalakítanánk a Katolikus Szerzetesek Szabad Szövetségét! Azért van szükségünk a „szindikalizmus” szóra, mert még nincs megmerevedett jelentése; ugyanakkor továbbra is megtartjuk a régi, sokat próbált megnevezéseket is. A mi mozgalmunk ugyanis nemcsak egy ország határain belül szerveződik, hanem internacionalista. A Németországban oly gyűlölt szindikalizmus néhány országban a proletárok gazdasági egységszervezetévé vált, ezért ez a szó az ismertetőjele annak, hogy ezekkel a német határon túli testvéreinkkel szövetséget kötöttünk. Ezt is figyelembe kell venniük azoknak az elvtársaknak, akik úgy gondolják, hogy a szindikalizmus szót praktikusabb alapokra kell helyezni.

Forrás: Anarcho – Kommunista Akció

Anarchista könyvtár

Rudolf Rocker
A szindikalizmus alapelveinek magyarázata
1919

letöltve 2024.09.05.-én a
<https://rezzeghajo.hu/anarchizmus/rudolf-rocker-a-szindikalizmus-alapelveinek-magyarezata/> -ről.

hu.theanarchistlibrary.org